

Registrering hos Politiets utlendingsenhet og Fylkesmannens vaktlister

Alle asylsøkere som kommer til Norge skal registrere sin søknad om beskyttelse hos politiet *uten ugrunnet opphold*.¹ Politiets utlendingsenhet² (PU) har et nasjonalt ansvar for registreringen og har en registreringssamtale med alle søkere.³ Formålet med registreringssamtalen er å kartlegge søkerens identitet, reiserute og å innhente annen relevant informasjon. Ved registrering av enslige mindreårige asylsøkere skal en representant være tilstede.⁴ Politiets utlendingsenhet tilkaller en representant fra Fylkesmannens vaktlister.⁵

Registreringens innhold

Personer som ønsker å søke om beskyttelse⁶ må gjøre dette hos Politiets utlendingsenhet. Enslige mindreårige asylsøkere blir som hovedregel registrert i politiets lokaler på Tøyen i Oslo, mens voksne og barnefamilier blir registrert på Ankomstsenter Råde i Østfold. Dersom personen oppgir å være under 18 år og kommer alene eller med personer som ikke har foreldreansvaret blir personen registrert som enslig mindreårig asylsøker (EMA). Registrering av enslige mindreårige asylsøkere skjer som hovedregel på følgende måte:

- Den mindreårige melder seg til resepsjonen og søker om beskyttelse.
- PU **tilkaller en representant** fra Fylkesmannens [vaktordning](#) og en tolk før registreringen starter.
- Barnet som skal registreres venter på at registreringssamtalen skal begynne på **eget venterom for mindreårige**.
- Representanten får mulighet til **en kort samtale** med den mindreårige før registreringen begynner.⁷
- Barnet skal fylle ut [skjema for registrering av navn](#). Både den mindreårige og representanten skal signere på dette.
- Registreringen gjennomføres av en **saksbehandler ansatt i Politiets utlendingsenhet**. Andre personer til stede er **tolk, representant og den mindreårige**. Selve samtalen foregår mellom den mindreårige og politiet. Tolken skal

---

¹ Jf. utlendingsloven § 93, jf. utlendingsforskriften § 17-21

² Politiets utlendingsenhet er et særorgan i politiet underlagt Politidirektoratet. Opprettelsen ble fastsatt ved kongelig resolusjon 21.11.2003.

³ Se [instruks for Politiets utlendingsenhet](#) punkt 3

⁴ Utlendingsloven § 98 d andre ledd bokstav a

⁵ Gjelder kun for Fylkesmannen i Oslo og Akershus (Fylkesmannen i Oslo og Viken fra 01.01.2019)

⁶ Søknad om beskyttelse omfatter også søknad om reisebevis eller utlendingspass.

⁷ Se Fylkesmannens [informasjonsskriv](#)

kun oversette det som blir sagt og representanten skal bistå den mindreårige, men ikke gripe inn i samtalen med mindre det er nødvendig.

- **Under registreringen** gjennomgås følgende punkter:
  - informasjon om rettigheter og plikter
  - personopplysninger
  - familierelasjoner
  - reisedokumenter/identifikasjon
  - reiseruten til Norge
  - det tas fingeravtrykk av personer over 14 år – EURODAC⁸
  - søk i NORVIS - visumdatabasen for alle over 12 år⁹
  - asylgrunnlag (ved utvidet registrering)
  - straffbare forhold (ved utvidet registrering)
- Opplysningene som fremkommer under samtalen, nedtegnes i [ankomstregistreringsskjema](#).¹⁰ Både den mindreårige og representanten skal signere på dokumentet. Representanten bør be om en kopi.
  - Politiet kan, dersom det er tvil om utlendingens identitet, undersøke personen, eller ta beslag av reisedokumenter, billetter eller annet materiale som kan bidra til å oppklare identiteten.¹¹
  - Saksbehandler hos PU fastsetter prosedyrekode basert på opplysningene som fremkommer under registreringen. Prosedyrekoden viser sakstype, og gir en pekepinn på veien videre i asylsystemet.

Ulike grupper og prosedyrekoder

EM	Enslig mindreårig asylsøker
EDM	Enslig mindreårig asylsøker (Dublin)
NS	Normal sak
DU	Dublinsporet (voksen)
48 T	48-timersprosedyre (hurtigspor)
REL	Relokalisering (EU/EØS-program)
OVF	Overføringsflyktning

Registreringen hos Politiets utlendingsenhet danner blant annet grunnlag for UDIs differensierte asylsaksbehandling, for booking av asylintervju og f.eks. for vurderingen av hvilket medlemsland i [Dublinsamarbeidet](#) som har ansvaret for behandlingen av utlendingens søknad om beskyttelse.¹² I noen saker vil en utvidet registrering hos Politiets utlendingsenhet være tilstrekkelig for at saken kan behandles, dette gjelder blant annet borgere av Syria, hvor det som hovedregel kun gjennomføres registrering og ikke asylintervju. Enslige mindreårige asylsøkere

⁸ Jf. utlendingsloven § 100

⁹ Jf. utlendingsloven § 102

¹⁰ [UDI RS 2010-081 Bruk av ankomstregistreringsskjema ved søknad om beskyttelse med vedlegg – utlendingsforskriften § 17-21](#)

¹¹ Jf. utlendingsloven § 104

¹² [UDI RS 2010-081](#)

vil normalt intervjues selv om de er i en slik portefølje, da UDI også må kartlegge andre forhold ved søknaden.

Samtalen med den mindreårige før registreringen

Registreringen vil vanligvis være barnets første møte med en representant sin fremtidige representant. Barnet har da som hovedregel vært kort tid i Norge, og har liten kjennskap til representantordningen, gangen i en beskyttelsessak eller norsk utlendingsforvaltning. Den innledende samtalen er en god anledning til å la barnet få et inntrykk av hvem du er, samt å gi grunnleggende informasjon om det å være asylsøker i Norge.

Samtalen skal være kort og bør ikke overstige 10-15 minutter. I særskilte tilfeller hvor det er behov for en lengre samtale, bør dette avklares med saksbehandler hos PU. Eksempler på hva det kan være lurt å ta opp under denne samtalen er:

Introduksjon Spør hvordan den mindreårige har det. Fortell barnet navnet ditt og at du er representant. Forklar i korte trekk hva en representant gjør og hvorfor¹³ vedkommende har fått en representant. Du bør fortelle hvordan bytte av representant skjer, for eksempel ved flytting til et mottak som geografisk ligger langt fra Østlandsområdet, dersom barnet blir tildelt plass på omsorgssenter i annet fylke m.m. Du bør også informere barnet om at en kan be om bytte av representant etter registrering dersom barnet ønsker det. Gi barnet [informasjonsskrivet](#) som Fylkesmannen har utarbeidet om representantordningen.

Taushetsplikt og din rolle Du må fortelle barnet at du har taushetsplikt og hva det betyr. Vær tydelig på at du er der for barnet og at du ikke jobber for PU eller UDI. Du bør også gi beskjed om at du ikke har en aktiv rolle under selve registreringen, men skal passe på at alt går riktig for seg og at barnet får de rettighetene han eller hun har krav på.

Etter registreringen Forklar hva som vil skje etter registrering. Særlig de yngste barna er mest opptatt av hva som skjer i umiddelbar fremtid.

Etter registreringen blir barnet normalt kjørt til et mottak¹⁴ eller omsorgssenter.¹⁵ Der får vedkommende kost og losji. Barnet vil også få et vedtak om rett til representant og få oppnevnt en representant.

---

¹³ Se utlendingsloven § 98 d

¹⁴ Barn over 15 år tilbys plass på et mottak, UDI har i disse tilfellene omsorgsansvaret, jf. utlendingsloven § 95, jf. forskriften § 17-28.

¹⁵ Bufetat har omsorgsansvaret for barn under 15 år, de mindreårige bor da på et omsorgssenter, jf. bvl. § 5A-1

- Viktigheten av å snakke sant** Politiets utlendingsenhet vil understreke at det er viktig å kun oppgi riktige opplysninger. Likevel kan du nevne dette og presisere at det kan skade saken dersom man lyver. Fortell at de som skal vurdere søknaden har mye informasjon fra før, så de vet ofte hva som er sant og ikke. Dersom man har fått råd av andre om hva man skal fortelle, er dette et dårlig råd.
- Helse** Spør om barnet har helseutfordringer som kan trenge oppfølging, og ellers om han eller hun har det bra – det kan for eksempel være viktig å spørre om barnet er trøtt, sulten eller tørst.
- Spørsmål** Spør om barnet lurer på noe, men la tidskrevende spørsmål som kan vente ligge til senere.

Representantens oppgaver **under** registreringen

Representantens rolle er å sikre at den mindreåriges rettigheter blir ivaretatt under registreringen, og å passe på at det blir tatt hensyn til barnet.

Representanten bør ha kunnskap om politiets rolle og hva som er politiets arbeid. Dette betyr blant annet å vite hva som skal gjennomgås under registreringen, og hvorfor politiet stiller de spørsmålene de gjør. Gjensidig respekt mellom politiet og representanten er avgjørende for at den mindreårige skal ivaretas på best mulig måte.

Tips til hvordan du kan ivareta barnets interesser under registreringen:

- Følg med på om barnet har det bra – har barnet fått nok å spise og drikke, og er det ellers i god fysisk form? Be om pause hvis ved behov, men vær samtidig oppmerksom på at det normalt sett er en stor fordel for den mindreårige dersom registreringen blir fullført uten for mange utsettelse.
- Bruker PU en tolk som har samme språk og dialekt som den mindreårige? Virker det som om barnet forstår det som blir sagt?
- Hvis det er noe du mener ikke blir gjort på en forsvarlig måte under registreringen, be om en pause og ta det opp med saksbehandler eller eventuelt teamleder utenfor samtalerommet. Uenigheter av en viss alvorlighetsgrad skal nedfelles i registreringsrapporten, og du som representant bør påse at det gjøres.
- Hvis du er uenig i politiets vurdering av personens alder må du gi en konkret begrunnelse for hvorfor du mener PUs vurdering er uriktig. Du må også påse at dine innvendinger blir tatt med i rapporten.

Aldersvurdering under registreringen¹⁶

En representant skal alltid tilkalles dersom søkeren oppgir å være under 18 år. Under registreringen skal PU gjøre en vurdering av om søkerens oppgitte alder er sannsynlig. Hvis søkeren fremstår som åpenbart over 18 år skal PU sette prosedyrekode for normalsak (NS) eller Dublinsak (DU). Det følger av UDIs rundskriv 2016-001 at «åpenbart» innebærer at søkeren vurderes å være helt klart over 18 år, og at tvil om alder skal komme søkeren til gode. PU skal registrere søkeren med prosedyrekode for enslige mindreårige (EMA) hvis det *ikke kan utelukkes* at søkeren er under 18 år. PU kan også sette opp alderen til over 15 år.

Representanten får anledning til å uttale seg om søkerens alder under registreringen, og representantens kommentar til PUs aldersvurdering skal fremkomme av rapporten fra asylregistreringen.

Endring av alder

Dersom søkeren blir registrert med en fødselsdato som medfører at han eller hun er over 18 år må du som representant notere DUF-nummeret og D-nummeret til søkeren og melde fra til Fylkesmannen på e-post til fmoaemahjelp@fylkesmannen.no så raskt som mulig etter registreringen er gjennomført, og senest innen fem dager. Det er kun Fylkesmannen som kan vurdere om søkeren oppfyller vilkårene for rett til representant. Aldersvurderingen til PU er ikke avgjørende. Du må melde fra til Fylkesmannen i alle sakene hvor søkeren er blitt registrert med en høyere alder enn den han eller hun selv har oppgitt, men det er særlig viktig med umiddelbar beskjed hvis det er forhold som trenger rask oppfølging. Dette kan for eksempel være oppfølging av helse, bosituasjon, mistanke om menneskehandel, eller andre forhold som ikke kan vente til vedtak om oppnevning av representant er truffet. I de tilfellene hvor søkerens alder er satt høyere enn den han eller hun oppgir bør du vente med å følge opp saken til det har blitt truffet vedtak, men her er det viktig med god kommunikasjon med Fylkesmannen. Ved å kontakte Fylkesmannen i disse sakene sikrer man både at alle sakene hvor søkeren har blitt satt opp i alder fanges opp, og i tillegg at representantene ikke kommer i en situasjon hvor han eller hun har opptrådt uten å ha en rett til det. Dersom vedkommende er myndig, kan søkeren selv foreta beslutninger og avgjørelser. Hvis registreringen foregår utenom arbeidstid, kan du kontakte Fylkesmannens beredskapstelefon dersom saken krever umiddelbar oppfølging av deg som representant.

Foreldre i Norge

I noen tilfeller kan det under registreringen fremkomme opplysninger om at søkeren har foreldre i Norge. I de tilfellene er det viktig at representanten tar kontakt med Fylkesmannen umiddelbart etter registreringen, og at representanten ikke følger opp barnet før det er truffet vedtak om oppnevning av representant. Fylkesmannen vil i disse tilfellene innhente

---

¹⁶ Se eget kapittel om aldersundersøkelse

informasjon fra Utlendingsdirektoratet og vurdere om vilkåret for oppnevning av representant er tilstede.

Det kan også skje at foreldrene kommer sammen med barnet til Politiets utlendingsenhet, men at politiet likevel mener at den mindreårige skal registreres alene med en representant som bistår barnet.¹⁷ Det kan for eksempel være dersom det er tvil om slektsforholdet, at forelderen ikke er i stand til å fungere som verge eller at en vil sikre barnets rett til å bli hørt.¹⁸ Hvis en slik situasjon skulle oppstå må representanten henvise PU til å ta kontakt med Fylkesmannen, og helst også selv ta kontakt med Fylkesmannen før registreringen starter. Det er kun Fylkesmannen som kan vurdere om vilkårene for rett til representant er tilstede.

Etter registreringen

Etter registreringen er gjennomført blir søkeren sendt til mottak eller omsorgssenter. Hovedregelen er at de under 15 år skal på omsorgssenter, mens de mellom 15 - 18 år skal bo på mottak.

I noen tilfeller kan det være barnets beste å bo på mottak selv om han eller hun er under 15 år. Dette kan for eksempel være hvis den mindreårige har kommet sammen med eldre familiemedlemmer som han eller hun ikke ønskes å skilles fra. Et annet eksempel kan være at en bror eller søster kan få bo på omsorgssenteret med yngre søsken, av samme grunn. Dette er en konkret vurdering som gjøres av Bufetat og UDIs regionskontor. Politiets utlendingsenhet kontakter dem underveis eller etter registreringen. Representanten bør gi uttrykk for sin mening om hvor den mindreårige bør bo, herunder spørre hva barnet selv ønsker. Ved tvil om alder, vil det i de fleste tilfeller være den alderen som PU har registrert som gir føringer for om den mindreårige skal bo på et mottak eller omsorgssenter.

Alle representanter må sende e-post til fmoaemahjelp@fylkesmannen.no med DUF-nummer og tidspunkt for registrering innen fem dager etter registrering.

Etter registreringen sender PU elektronisk melding i DUF til Koordineringsenheten med informasjon om at det har blitt registrert en enslig mindreårig asylsøker.¹⁹ PU skal sende melding også i de tilfellene hvor søkeren har fått satt alderen opp til over 18 år. Koordineringsenheten sender deretter melding til Fylkesmannen i Oslo og Akershus med melding om behov for representant. Basert på opplysningene vurderer Fylkesmannen om vilkårene for rett til representant er oppfylt.

Dersom du som representant opplever at det kan være til barnets beste å få oppnevnt en annen representant, for eksempel hvis det er gode grunner for at en av et annet kjønn ivaretar barnets

---

¹⁷ Jf. utlendingsloven § 81

¹⁸ Se kapittel om midlertidig representant

¹⁹ [UDI RS 2015-003](#)

interesser, må du gi beskjed om dette til Fylkesmannen. Dette gjelder også dersom barnet har gitt uttrykk for at han eller hun ønsker en annen representant. Fylkesmannen vil ta hensyn til innspillene i vurderingen av oppnevning av representant.

Varsel om utvisningsvedtak og Trandum

I noen tilfeller kan politiet underveis eller etter en registrering forhåndsvarsle om utvisning.²⁰ Det kan for eksempel være dersom politiet har funnet informasjon om at personen som er blitt registrert ikke har lovlig opphold, eller grovt eller gjentatte ganger har overtrådt en eller flere av bestemmelsene i utlendingsloven. Når PU forhåndsvarsler om utvisning betyr det at det opprettes en utvisningssak. Det er UDI som treffer vedtak om utvisning. Det er ikke slik at forhåndsvarsel om utvisning automatisk betyr at personen det gjelder må reise fra Norge. UDI vil i slike tilfeller alltid ta stilling til sak om beskyttelse før det treffes vedtak i utvisningssaken. Dette blant annet for å ha avklart at det ikke foreligger et vern mot å returnere søkeren til hjemlandet.²¹

I noen tilfeller kan en representant oppleve at den personen de bisto på registreringen blir sendt til utlendingsinternatet på Trandum etter gjennomført registrering. Utlendingsinternatet på Trandum er en lukket institusjon som administreres og driftes av Politiets utlendingsenhet.²² Det følger av utlendingsloven §§ 106 og 107 at en utlending kan pågripes og fengsles hvis visse vilkår gjør seg gjeldende, for eksempel hvis en utlending ikke samarbeider om å kartlegge sin identitet eller det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen oppgir uriktig identitet.²³ En person som blir pågrepet og vist til Trandum må fremstilles for tingretten med begjæring om fengsling. Dersom det gjelder en person under 18 år, er hovedregelen at fremstilling skal skje snarest mulig og senest dagen etter pågripelsen.²⁴

I tilfeller hvor den som ble registrert blir flyttet til Trandum kan det være visse forhold som gjør seg gjeldende for representanten. I første omgang vil det være viktig med rask avklaring av om vilkårene for rett til representant er tilstede. Fylkesmannen må derfor kontaktes så raskt som mulig etter at du er blitt kjent med at vedkommende er på Trandum.²⁵

---

²⁰ Se utlendingsloven kapittel 8

²¹ Se utlendingsloven § 73

²² Hovedinstruks for Politiets utlendingsinternat, Politiets utlendingsenhet

²³ Jf. utlendingsloven § 106 første ledd bokstav a

²⁴ Jf. utlendingsloven § 106 fjerde ledd

²⁵ For en representants oppgaver under rettssak, se eget kapittel.

Vaktordningen for representanter

Det er Fylkesmannen i Oslo og Akershus som er ansvarlig for å ha tilgjengelige representanter som kan delta på registrering av enslige mindreårige asylsøkere hos Politiets utlendingsenhet. Behovet for representanter er betinget av antallet enslige mindreårige asylsøkere som søker beskyttelse i Norge. Dette behovet kan variere. I 2014 kom det for eksempel ca. 1200 enslige mindreårige asylsøkere til Norge, mens det året etter, i 2015, kom omtrent 5400 barn uten foreldre eller andre med foreldreansvaret.

Når politiet trenger representanter som kan delta på registreringer av enslige mindreårige asylsøkere bruker de Fylkesmannens vaktordning. Vaktordningen er et system hvor representanter kan melde seg til vakter, og på den måten gjøre seg tilgjengelig for å bli innkalt av PU til registrering, eller av Fylkesmannen i Oslo og Akershus til andre type oppdrag. Hver fredag sender Fylkesmannen i Oslo og Akershus en liste til PU med representanter som selv har satt seg opp enten på hovedvakt- eller reservelisten.

Når en søker oppgir å være under 18 år ved ankomst ringer PU til en representant som står på vaktlisten i det tidsrommet som registreringen skal gjennomføres. PU skal prioritere representanter som er oppført på hovedvaktlisten, og kun innkalle de som er på reservelisten hvis det er behov for flere enn det hovedvaktlisten kan dekke. PU ringer gjerne kvelden før registreringsvaktens tidspunkt hvis det gjelder en tidligvakt eller på morgenen samme dag hvis det gjelder en senvakt. Representanten blir som oftest bedt om å møte for å delta på registrering enten klokken 08.00 (tidligvakt) eller klokken 15.30 (senvakt).

Reservere vakter i Supersaas

Alle representanter som har et tilbud om å stå på liste hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus kan reservere vakter på både hovedvakt- og reservelisten. Reservasjonen skjer via [Supersaas](#).

Hovedvaktlisten:

- Påmelding til hovedvaktlisten skjer på et tidspunkt som er forhåndsvarslet i Fylkesmannens årsplan for vaktlisten.
- Alle representanter kan sette seg opp på et begrenset antall vakter i en forhåndsbestemt periode på ca. 2-3 måneder.
- Når hovedvaktlisten er stengt for påmelding kan ikke representanten endre reservasjonen uten å melde fra til Fylkesmannen.
- De som er oppført på hovedvaktlisten prioriteres når PU tilkaller representanter.
- I hovedvaktlisten kan man velge mellom følgende vakter:
  - tidligvakt (mandag til fredag fra klokken 08.00 til 16.00)
  - senvakt (mandag til fredag fra klokken 15.30 til 23.00)
  - hele dagen (lørdager fra klokken 11.00 til 19.00)
  - hele dagen (søndager fra klokken 11.00 til 19.00)

  - FM REP (mandag til fredag fra klokken 08.00 til 17.00)

- FM REP vekten skiller seg fra de andre vaktene. Listen anvendes av Fylkesmannen hvis det for eksempel er behov for midlertidig representant eller verge til andre oppgaver enn registrering hos Politiets utlendingsenhet

Reservelisten

- Påmelding til reservelisten skjer hver uke og påmeldingsfrist er fredag klokken 10:00.
- Påmeldingen skjer for vakter i påfølgende uke.
- Reservelisten har ubegrenset antall vakter og alle representanter kan sette seg opp på et valgfritt antall vakter.
- De som er oppført på reservelisten skal kun tilkalles dersom det er behov for flere representanter enn de som er på hovedvaktlisten.

Hva betyr det å være på Fylkesmannens vaktliste for representanter?

Du må kunne være **tilgjengelig** på telefon i tidsrommet for vekten du har satt deg opp på.

Du må kunne **stille i PUs lokaler innen to timer** etter du har blitt tilkalt av PU (forutsatt at de ringer i tidsrommet du er på vakt).

Du har **samtykket** til å bli oppnevnt som representant for den eller de mindreårige du bistår ved registreringen.

Husk at å stå på vaktlisten er ikke en garanti for at du blir tilkalt av PU eller får oppdrag som representant.

Asylintervjuet

Innledning

Blant beboere i omsorgssentre og mottak, er asylprosessen og egen beskyttelsessak ofte et samtaleemne. Dette gjelder også asylintervjuet, som blant mange enslige mindreårige har fått tilnavnet *the big interview*.

Asylsøkeren har plikt til å bidra til opplysning av sin beskyttelsessak²⁶ og manglende samarbeid vil kunne ha innvirkning på UDIs vurdering av saken.²⁷ I mangel av annen dokumentasjon vil ofte asylintervjuet være Utlendingsdirektoratets viktigste verktøy for å bygge et tilstrekkelig faktagrunnlag slik at de kan treffe en korrekt avgjørelse.

Som hovedregel vil asylintervjuet være søkerens første mulighet til å presentere sine anførsler direkte for Utlendingsdirektoratet. Under intervjuet skal søkeren få anledning til å fremlegge årsaken til at vedkommende mener han eller hun har behov for beskyttelse og UDI skal ha anledning til å innhente opplysninger om blant annet beskyttelsesbehov, identitet og forutsetninger ved en eventuell retur til hjemlandet. Opplysningene som fremkommer under asylintervjuet tillegges stor vekt i UDIs vurdering og det er derfor viktig at den mindreårige er godt forberedt.

Representantens rolle er å være en juridisk stedfortreder i foreldrenes fravær og det fremkommer direkte av loven at representanten skal være til stede under asylintervjuet.²⁸

Under selve intervjuet har representanten en *passiv* rolle – samtalen er mellom UDI og den mindreårige. Det er intervjueren som har kompetanse til å stille de rette spørsmålene og det er barnet som skal besvare dem. Vanligvis ligger representantens oppgaver hovedsakelig i forberedelsene til intervjuet.

Representanten er en passiv deltaker under selve intervjuet, men har viktige oppgaver i forkant. Representanten skal forberede barnet på samtalen og informere UDI om eventuelle behov for tilrettelegging.

Dette kapittelet innledes med en oversikt over regelverket og de forskjellige deltakerne ved intervjuet, deretter gis det en oversikt over hvordan representanten kan forberede den mindreårige på intervjuet og en beskrivelse av selve intervjudagen.

²⁶ Utlendingsloven § 93 fjerde ledd

²⁷ Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) s. 444

²⁸ Utlendingsloven § 98 d annet ledd bokstav a

Regelverk

Både politiet og UDI kan pålegge søkeren å møte personlig for å gi opplysninger som har betydning for søknaden om beskyttelse.²⁹ I en beskyttelsessak vil normalt asylintervjuet være sentralt for å innhente opplysninger. Et vanlig unntak er saker som følger Dublin-prosedyren.³⁰

Utlendingsforskriften gir den mindreårige blant annet følgende rettigheter under asylintervjuet:

- **Intervjuet skal foretas snarest mulig.** Normalt innen 14 dager etter at søknaden om beskyttelse er levert, med mindre det er behov for aldersundersøkelse.³¹
- **Tilrettelegging av intervjuet** som sikrer at saken blir best mulig opplyst. Dette kan blant annet innebære at en kvinnelig asylsøker skal få kvinnelig tolk eller intervjuer.³²
- **Forsvarlig kommunikasjon**, herunder bruk av tolk. Søkeren skal få informasjon om at tolken har taushetsplikt og at overtredelse av taushetsplikten kan medføre straffeansvar.³³
- Søkeren skal få anledning til å **forklare seg med egne ord**. Intervjueren skal så langt det er mulig avklare motstridende opplysninger.³⁴
- Det kan tas **lyd- og bildeopptak** under asylintervjuet.³⁵ Søkeren skal orienteres.³⁶
- **Representant** skal være tilstede.³⁷
- Søkeren skal få **informasjon** om:³⁸
  - at vedkommende oppfordres til å forklare seg sannferdig og fullstendig
  - orienteres om at uriktige opplysninger eller å unndra opplysninger av vesentlig betydning kan ha innvirkning på avgjørelsen
  - det er forbundet med straffeansvar å gi vesentlig uriktige eller åpenbare villedende opplysninger³⁹
  - at den informasjonen som gis under asylintervjuet vil danne grunnlag for avgjørelsen av søknaden, sammen med andre relevante opplysninger i saken

²⁹ Utlendingsloven §§ 81 og 83

³⁰ Se eget kapittel om Dublin-prosedyre og representantens oppgaver

³¹ Utlendingsforskriften § 17-4 tredje ledd

³² Utlendingsforskriften § 17-2 annet ledd

³³ Utlendingsforskriften § 17-2 tredje ledd

³⁴ Utlendingsforskriften § 17-2 femte ledd

³⁵ UDIs rundskriv 2013-015

³⁶ Utlendingsforskriften § 17-2 sjettede ledd

³⁷ Utlendingsforskriften § 17-4 tredje ledd

³⁸ Utlendingsforskriften § 17-4 fjerde ledd

³⁹ Utlendingsloven § 108 andre ledd bokstav c

Deltakernes roller og oppgaver

Når en enslig mindreårig asylsøker intervjues, vil det normalt være fire personer tilstede: barnet, intervjuer, tolk og representant. I det følgende beskrives deltakernes roller og oppgaver.

Barnet

Barnet er hovedpersonen denne dagen. Den mindreårige skal få anledning til å uttale seg om sitt beskyttelsesbehov og hvorfor vedkommende frykter fremtidig forfølgelse. Samtidig har vedkommende et ansvar for å bidra til opplysning av saken og medvirke til å avklare sin identitet.⁴⁰ Å fremlegge sin forklaring er altså både en rett og en plikt når man søker om beskyttelse.

Intervjueren

Den enslige mindreårige asylsøkeren blir intervjuet av en saksbehandler hos UDI. Intervjueren har ikke nødvendigvis barnefaglig kompetanse, men UDI har egne saksbehandlere som intervjuer barn, slik at saksbehandlerne oppnår erfaring med denne typen intervjuer. Intervjuers oppgave er å styre samtalen og tilrettelegge for at søkeren får opplyst sin sak.

Intervjueren vil lede intervjuet og ta utgangspunkt i en [standardisert intervjumetode](#). Som hovedregel vil dette innebære en strukturert samtale hvor det legges vekt på *fri fortelling*. Det vil si at intervjuer først lar barnet fortelle fritt om et emne og deretter tar utgangspunkt i vedkommendes egne ord videre i samtalen. Intervjuer vil følge opp med temasondering, det vil si at man forsøker å utrede alle temaer som er relevante etter tur. Intervjuer skal som hovedregel stille åpne, ikke ledende, spørsmål. Noen ganger må intervjuer imidlertid stille lukkede spørsmål for å oppklare motstrid underveis. Dette har sammenheng med at intervjuer har ansvar for å avklare motstridende opplysninger som fremkommer underveis i intervjuet, så langt det er mulig.⁴¹ For eksempel bør intervjuer informere søkeren hvis informasjon som gis under intervjuet strider mot kjent landinformasjon, eller vedkommende har gitt divergerende forklaring.

Tolken

Tolkens oppgave under asylintervjuet er å oversette det som blir sagt akkurat slik det fremkommer. Tolken skal verken trekke fra eller legge til ord, og tolken skal være nøytral og upartisk. I utgangspunktet skal tolken heller ikke forenkle språket, dette må den som snakker med barnet selv ta ansvar for. Barnet har rett til at kommunikasjonen foretas på en [forsvarlig måte](#) ved bruk av tolk og barnet bør derfor få spørsmål om han eller hun forstår hva tolken sier.

Barnet kan føle en tilknytning til tolken fordi vedkommende snakker samme språk. Enkelte barn vil derfor i stor grad holde øyekontakt med tolken og henvende seg til ham eller henne. I

---

⁴⁰ Utlendingsloven § 83 andre ledd

⁴¹ Utlendingsforskriften § 17-2 femte ledd

utgangspunktet bør du i en slik situasjon oppmuntre barnet til å se på den som snakker, altså deg selv eller intervjuer. Samtidig kan det å observere tolkens mimikk og gestikulering bedre barnets forståelse av hva som blir sagt. Det gjelder altså å finne en balansegang. Barnet skal likevel ikke stille tolken spørsmål og tolken skal ikke besvare dem.

For barnet kan det være ubehag knyttet til bruk av tolk. Dette kan være av flere grunner, for eksempel dersom barnet har opplevd negativ sosial kontroll. Vedkommende kan føle at tolken representerer deres felles sosiale gruppe eller nasjonalitet, og frykte at personen vil gjøre andre i miljøet kjent med innholdet av samtalen. Den mindreårige kan også frykte at tolken har kontakt med myndighetene i hjemlandet. Det er derfor viktig at tolkens taushetsplikt og uavhengighet blir understreket for barnet, samt at eventuelle bekymringer barnet har rundt bruk av tolk blir avklart og avkrefet. Under intervjuet er det intervjueren som har ansvaret for at barnet er komfortabel med tolken, men representanten kan gripe inn hvis det oppstår problemer som intervjueren ikke er oppmerksom på.

Det kan oppstå situasjoner hvor den mindreårige og tolken blir anspent fordi den mindreåriges dialekt eller språkkunnskaper ikke stemmer overens med det barnet har oppgitt. I disse tilfellene vil tolken ofte signalisere at han eller hun har problemer med kommunikasjonen. I så fall kan en mulig forklaring være at den mindreårige har utenlandske foreldre, har bodd i et tredjeland eller at barnet ikke kommer fra det stedet han eller hun har oppgitt. Dersom man har grunn til å mistenke at barnet har oppgitt uriktige opplysninger, kan representanten be om en samtale med den mindreårige alene, for å oppklare dette.

Å bytte tolk vil kunne medføre at intervjuet må utsettes. Dette er verken ønskelig for UDI eller barnet, da det kan føre til en vesentlig forlenget saksbehandlingstid. Den mindreårige kan også føle det vanskelig å snakke om forhold som har skjedd ham eller henne flere ganger. Det må foretas en vurdering av om kommunikasjonen vil være forsvarlig ved bruk av den aktuelle tolken.

Representanten

Representanten skal være tilstede som en observatør og sikre at barnets interesser og rettsikkerhet blir ivaretatt. Representanten har som tidligere nevnt i utgangspunktet en passiv rolle under intervjuet, kommunikasjonen skal hovedsakelig foregå mellom barnet og intervjuer. Representanten skal likevel gripe inn ved behov, men må i så fall vise hensyn og være bevisst de ulike rollene hver enkelt person har under intervjuet.

Eksempler på hva representanten kan gjøre under asylintervjuet er å sikre at:

- Det tas lydopptak. Dersom det ikke tas lydopptak bør representanten få en begrunnelse og få dette nedfelt i asylrapporten. Dersom det ikke blir tatt opptak må intervjurapporten gjennomleses nøye.
- Intervjuer informerer barnet i tråd med [regelverket](#).
- Barnet får stilt spørsmål på en måte han eller hun forstår.

- Barnet får sagt det han eller hun vil og viktig informasjon kommer med i intervjurapporten.
- Barnet får flere pauser dersom vedkommende har et særskilt behov for dette.
- Barnet får informasjon om videre fremdrift i saken.
- Barnet og representanten får anledning til å uttale seg om en resultatet av en eventuell aldersundersøkelse.

Representanten er tilstede for å ivareta barnets *rettigheter*. Dette innebærer ikke å trøste den mindreårige med klemmer, holde barnets hånd under intervjuet eller lignende. At representanten påtar seg en omsorgsrolle kan føre til en rollekonflikt for representanten og urealistiske forventninger hos barnet.⁴²

Forberedelser

Det kan være en utfordring at ikke alle mindreårige forstår hva som forventes av dem på intervjudagen, eller at de ikke forstår betydningen av å fortelle detaljert og med egne ord. Både intervjuer og representant har derfor ansvar for å påse at den mindreårige mottar tilpasset informasjon om hva som forventes av vedkommende under intervjuet.

Forberedelse til asylintervju skal fortrinnsvis skje på mottak eller omsorgssenter, ved bruk av telefontolk. Når det benyttes midlertidig representant ved intervjuet, gjerne på grunn av stor avstand mellom den mindreåriges bosted og Oslo, har oppnevnt representant ansvar for gjennomføring av den forbedende samtalen.

Representanten tar kontakt med bostedet for å avtale et tidspunkt som passer for barnet og bestiller selv tolk. Unntaksvis kan representanten oppleve at det ikke er anledning til å besøke barnet før asylintervjuet, for eksempel fordi intervjuet kom brått på. I så fall må du vurdere om det heller skal foretas en telefonkonferanse med barnet i forkant av intervjuet. Momenter som er av betydning i vurderingen er barnets alder, modenhetsnivå og om dere tidligere har hatt samtaler om emnet. Ved en telefonkonferanse vil det ofte være vanskelig å holde barnets oppmerksomhet og å vite om barnet følger med.

Ved bruk av tolk tar en samtale lenger tid og du må ta høyde for at barnet har egne temaer å ta opp. Man bør derfor sette av god tid til å forberede barnet på asylintervjuet. Tolk bestilles per halvtime og for den forbedende samtalen bør det settes av en klokke time. Pass tiden godt – tolken avslutter samtalen raskt når tiden er ute.

Barn er ulike og det vil være avhengig av barnets alder, modenhet og personlighet hvor lang tid forberedelsene vil ta. En moden 17 åring har bedre forutsetninger for å forstå hva du formidler enn et 12 år gammelt barn. Forhold som manglende skolegang, reduserte kognitive evner eller svekket psykisk helse etter traumer, er også relevante. Slike forhold bør i enkelte tilfeller meddeles UDI før intervjuet.

---

⁴² For mer informasjon om representantens rolle v. omsorgsansvarlig rolle, se eget kapittel.

Selv om du skal veilede barnet om hvilke temaer som tas opp og hvordan barnet best forbereder seg til samtalen, skal ikke barnet fortelle historien sin til deg. Fra barnets perspektiv kan dette være uheldig fordi det kan være en belastning å fortelle om vonde opplevelser. Det kan også svekke kvaliteten på intervjuet, blant annet fordi barnet bevisst eller ubevisst kan tenke at det som har blitt fortalt tidligere ikke trenger å fortelles igjen. Barnet kan få et mer rutinemessig forhold til fortellingen, hvor han eller hun viser mindre følelser og fremstår tilsvarende mindre oppriktig, etter mange gjennomganger av historien. Historien kan også underbevisst modifiseres ut fra hvordan historien tidligere har blitt mottatt av lyttere. Av denne grunn er det ønskelig at intervjueren i størst mulig grad mottar «råmaterialet».

Nedenfor følger et utvalg emner som kan være viktig å formidle til barnet under den forberedende samtalen.

Samtalens formål

Representanten bør forklare at samtalen er viktig og at formålet med intervjuet er å innhente informasjon som er nødvendig for å behandle asylsaken. Barna skal vite at UDI gjennomfører intervjuet og at det er UDI som treffer avgjørelsen – altså om vedkommende får bli i Norge.

Opplysningsplikt

Når en person søker om beskyttelse i Norge, er det ved intervjutidspunktet en anførsel at man oppfyller vilkårene for beskyttelse. Søkeren må derfor bidra til å bygge et tilstrekkelig faktagrunnlag for å avgjøre om det foreligger et behov for beskyttelse. Søkerens forklaring må være grundig og oppriktig. Barnet skal få informasjon om at det er svært viktig at man forteller sannheten og at man ikke bevisst oppgir feil informasjon eller bevisst utelater viktig informasjon. Informasjon som kommer etter asylintervjuet er ferdig, eller etter at UDI har fattet et vedtak i saken, har mindre verdi.

Barnet bør informeres om at de ikke skal anta at UDI vet noe om saken fra før. Selv om barnet har fortalt noe til politiet (ved registrering), til representant eller mottak, har ikke UDI nødvendigvis mottatt denne informasjonen. Man må derfor fortelle alt på nytt, i like stor detalj. Selv om UDI har opplysninger fra landinfo eller annen dokumentasjon, ønsker UDI å høre opplysningene fra barnet selv, ved intervjuet.

Gjennomgang av dagen

Representanten bør gå gjennom rammene for intervjudagen for å skape forutsigbarhet for barnet. For det første kan man forklare at mottaket eller omsorgssenteret vil påse at barnet kommer seg til og fra UDIs lokaler – enten vedkommende reiser med eller uten følgeperson. Det er ikke nødvendig å ta med matpakke, barnet får lunsj av UDI og det tilbys halalmat.

Representanten vil møte barnet i UDIs lokaler. Intervjuet starter normalt 09.00 og varer til senest 16.30. Intervjuets varighet varierer, noen går over to dager. Asylintervjuets lengde har ingen betydning for utfallet av saken.

Tolken skal i utgangspunktet ha ti minutters pause hver time. Det er derfor flere pauser i løpet av dagen hvor representanten og den mindreårige får et avbrekk.

Rolleavklaring og tolk

Gi informasjon om hvem som skal være til stede ved samtalen og hvilken [rolle](#) de forskjellige deltakerne har. Barnet bør gjøres oppmerksom på at dersom han eller hun har vansker med å forstå hva tolken sier, må dette tas opp ved begynnelsen av intervjuet. Enkelte språk har store variasjoner ut fra dialekt, for eksempel vil et persisktalende (dari) barn fra Afghanistan kunne ha problemer med å forstå en persisktalende (farsi) tolk med bakgrunn fra Iran.

Tilrettelegging

Som et ledd i forberedelsene bør representanten være bevisst på om det er forhold som tilsier at den mindreårige trenger tilrettelegging av intervjuet. Dersom dette er tilfellet må representanten orientere UDI, slik at de kan være forberedt.⁴³

Eksempler på tilrettelegging kan være dersom søker er gravid, syk eller fremstår svært traumatisert. I slike tilfeller bør UDI orienteres slik at de kan foreta nødvendige tilpasninger, for eksempel ta høyde for at en må legge inn flere pauser eller eventuelt sette inn intervjuere med spesialkompetanse. Andre eksempler kan være jenter og kvinner med kjønnsbaserte anførsler eller som har opplevd overgrep på reisen. For å trygge jentene i intervjusituasjonen kan det være hensiktsmessig med kvinnelig intervjuer og tolk.

Svar på aldersundersøkelse

Mot slutten av asylintervjuet vil resultatet av en eventuell aldersundersøkelse fremlegges av intervjuer. Dersom resultatet av aldersundersøkelsen tilsier en alder over 18 år, kan dette være forvirrende og opprørende for søkeren. Det er derfor viktig å forberede barnet ved å få frem at aldersundersøkelsen ikke forteller nøyaktig alder, men viser hva leger og tannleger mener om søkers biologiske alder ut fra undersøkelsene. Alderen blir ikke tatt stilling til før UDIs vedtak i saken. Avgjørelsen vil bygge på en helhetsvurdering hvor også andre momenter enn aldersundersøkelsene vektlegges. Både søker og representant skal få uttale seg om søkers alder under intervjuet.

---

⁴³ For å melde fra om behov for tilrettelegging kan representanten henvende seg til Barnefaglig enhet med e-postadresse bfe@udi.no.

Ventefasen

Intervjuet er et skjæringspunkt i asylprosessen. Tiden før intervjuet kalles transittfasen, tiden etter intervjuet og frem til UDIs vedtak er ventefasen. For barnet er det ikke viktig å kjenne til disse begrepene, men representanten bør forberede barnet på at ventetiden etter intervjuet kan bli lang. Representanten bør fortelle barnet at lengden på ventetiden ikke sier noe om utfallet av saken.

Intervjudagen og intervjuets innhold

Ankomst og oppstart

Intervjuet vil som hovedregel foregå i UDIs lokaler i Oslo. UDI har også en avdeling i Trondheim, unntaksvis foretas intervjuer der. Svært unge barn kan bli intervjuet på mottakene eller omsorgssentrene, enten ved at saksbehandler reiser dit eller ved bruk av en video overføringstjeneste (f.eks. Skype). I enkelte tilfeller kan det være nødvendig å gjennomføre asylintervjuet på en institusjon, for eksempel et sykehus eller politiets utlendingsinternat på Trandum.

Omsorgsansvarlige, som normalt vil være mottak eller omsorgssenter, har ansvar for at den mindreårige kommer seg til UDIs intervjulokaler. Representanten møter direkte opp i UDIs lokaler ca. 15 minutter før intervjuet starter. Dersom intervjuet foregår i andre lokaler avtaler representanten oppmøtetid direkte med UDI. Det er viktig at du er presis. Dette er en av de viktigste dagene i asylprosessen for den mindreårige. Selv om du og barnet ikke snakker samme språk, kan det være betryggende for ham eller henne å se at du er til stede i noe tid før selve intervjuet starter.

Asylintervjuet starter normalt med at intervjuer henter tolk, representant og den mindreårige fra venterommene. Når alle er kommet inn i intervjurommet vil intervjuer introdusere seg selv og fortelle om de andre tilstedeværende i rommet. Videre vil intervjuer fortelle om dagen, formålet med intervjuet og hvilke rettigheter og plikter søker har under samtalen. Enkelte ganger blir tolken bedt om å informere om sin rolle. Denne monologen fraviker utgangspunktet om at tolken kun oversetter det som blir sagt av deltakerne i samtalen. At intervjueren tillater at tolken selv formidler disse opplysningene er ikke betenkelig fordi tolkene benytter en standardisert formulering.

Samtale før intervjuet begynner

Ofte vil intervjuer spørre om representanten ønsker å ha en samtale med barnet uten intervjuer i rommet, før selve intervjuet begynner. Et slikt tilbud kan ikke påregnes dersom du er oppnevnt som representant og har vært det over lengre tid. Dersom representanten tidligere har hatt en forberedende samtale med barnet, kan man, om barnet ønsker det, avslå tilbudet med en henvisning til at man allerede har snakket sammen. Hvis barnet har hatt forberedende intervju med en annen representant, typisk der representanten ved intervjuet er midlertidig

representant, anbefales det å benytte seg av denne muligheten. Hvis en ikke får et slikt tilbud, må du be om å få en kort samtale. Det er viktig at du dersom du er midlertidig representant presenterer deg og forteller hvem du er, samt opplyser om at du overfører informasjon til den oppnevnte representanten.

Hvis det er oppnevnt midlertidig representant for intervjuet, skal barnet ha forberedt seg på intervjuet i samarbeid med oppnevnt representant, før avreise til Oslo. Dette bør den midlertidige representanten forsikre seg om under den korte samtalen alene med barnet innledningsvis. Dersom den mindreårige mot formodning ikke har hatt samtale med sin representant om asylintervjuet, vil det være nødvendig å tilpasse samtalen etter dette. At en forberedende samtale ikke er gjennomført er relevant informasjon for intervjueren, du bør derfor informere om dette. Midlertidig representant skal melde fra til Fylkesmannen der barnet bor dersom oppnevnt representant ikke har gjennomført forberedende samtale.

Hvis den mindreårige har gjennomført en forberedende samtale med oppnevnt representant, vil formålet med en kort samtale før intervjuet være å gi den mindreårige kjennskap til hvem du er og hva som er din rolle. Mye av informasjonen som formidles i representantens samtale ved [Politiets utledningsenhets registrering](#) vil derfor være relevant.

Det er intervjuers ansvar å legge til rette for at barnet opplyser saken sin best mulig under intervjuet. Som representant kan man likevel bidra til dette ved å forsøke å gjøre barnet komfortabel med at du er tilstede. Selv om samtalen før intervjuet skal være effektiv er det derfor ofte viktig at du har en vennlig tone. Du kan også spørre om mer dagligdagse ting som hvordan reisen til mottaket har vært, om vedkommende er spent, eller lignende.

Intervjuets innhold

Innledningsvis skal intervjuer informere søkeren om hva som er formålet med intervjuet, hvilke roller de ulike personene i rommet har, samt informere søkeren i tråd med regelverket.⁴⁴

Videre i intervjuet vil intervjueren sondere mellom ulike temaer, herunder årsaken til at den mindreårige flyktet, hva vedkommende frykter ved en eventuell retur, bo- og familiesituasjon i hjemlandet, reiserute til Norge og identitet. Temaene som søkes avklart knytter seg både til behovet for beskyttelse direkte og identitetsavklaring. Ofte er identitet, herunder stedet personen er fra, av sentral betydning for om det foreligger et beskyttelsesbehov. Det er derfor viktig at også spørsmål som virker trivielle, for eksempel hvordan hjemlandsbyen ser ut, besvares grundig.

Før intervjuet kan andre søkere ved barnets bosted ha forklart hvilke spørsmål de selv ble stilt. Barna kan oppleve at det blir viet lite oppmerksomhet til temaer de var godt forberedt på eller mye oppmerksomhet til temaer de antok var mindre viktige. En årsak til at innholdet i

---

⁴⁴ Se [regelverk](#).

intervjuene varierer er at hva som vektlegges i stor grad varierer etter nasjonalitet og andre individuelle faktorer.

Se for øvrig UDIs intermelding om [intervju i søknader om beskyttelse](#).⁴⁵ Internmeldingen gjelder voksne asylsøkere, men beskrivelsen av intervjuets gang i punkt 4 og 5 er treffende også for intervjuer av mindreårige.

Representantens inngripen

I enkelte situasjoner kan representanten oppleve at det er dårlig kommunikasjon under intervjuet og bør i så fall vurdere å gripe inn. At barnet er tilbakeholden kan skyldes flere forhold, for eksempel at barnet ikke forstår viktigheten av å svare utfyllende på intervjuers spørsmål eller at barnet ikke forstår spørsmålene.

I tilfeller hvor barnet svarer unnvikende eller kortfattet på intervjuers spørsmål, kan du vurdere å anmode om kort pause. Dere kan benytte dere av UDIs tolk og du kan anmode intervjueren om å gå ut av rommet. Representanten må understreke for barnet at det er viktig å svare utfyllende på intervjuers spørsmål, og at en tilstrekkelig opplysning av saken er i barnets interesse. Hvis barnet ikke bidrar med opplysninger under intervjuet vil UDI behandle saken på bakgrunn av opplysningene som allerede foreligger. Hvis det fremkommer under samtalen at barnet ikke forstår hva intervjuer spør om, kan representanten orientere intervjuer og be vedkommende prøve å omformulere spørsmålene slik at barnet har bedre forutsetninger for å forstå.

Intervjuet er ikke et avhør. Dette ser vi blant annet i form av at intervjueren skal legge til rette for at barnet er komfortabel med å fortelle og at intervjueren skal stille åpne spørsmål. Det kan likevel være forhold som krever at intervjuer må «grave» i søkerens forklaring, for eksempel hvis UDI ikke har nok informasjon til å fatte vedtak, eller det er indikasjoner som tilsier at opplysninger ikke stemmer.

Selv om representanten skal ivareta barnets interesser, må man være varsom med å gripe inn under intervjuet. Det er ikke representantens oppgave å avbryte intervjuet straks barnet føler ubehag. Representanten må unngå å stille intervjueren i et dårlig lys, slik at det oppstår et mistillitsforhold mellom barnet og intervjueren. Dette gir et dårlig utgangspunkt for barnets formidling av informasjon, fordi han eller hun kan vegre seg for å dele sensitive opplysninger.

Vi vil ikke anbefale at representanten tar diskusjonen vedrørende intervjuers intervjuteknikk foran barnet fordi dette kan bidra til at barnet blir mer utrygg. Samtidig er det ukurant å ta med seg intervjuer på gangen for en samtale. I stedet vil vi anbefale at man i pausen ber om å få snakke med intervjuer, eventuelt nærmeste leder og tar opp problemstillingen. Det bør nevnes at UDIs intervjuere er profesjonelle og det er sjelden konflikt mellom intervjuer, barn og representant.

---

⁴⁵ [UDIs intermelding IM 2013-011](#)

Avslutning av intervjuet

Helt på slutten av asylintervjuet vil asylrapporten i enkelte tilfeller leses opp av tolken. I mange tilfeller sløyfes høytlesing, representanten får da lese eller skimme igjennom rapporten, for å undersøke om intervjuet er riktig gjengitt. Om du oppdager feil eller mangler skal du melde fra, slik at dette kan endres. Du mottar også normalt rapporten på sikker e-post. Dersom du er midlertidig representant er det viktig at du sender eventuelle korreksjoner til den representanten som er oppnevnt for barnet.

Du kan ta med en kopi av rapporten. Er du midlertidig representant kan du be intervjueren sende en kopi av rapporten til oppnevnt representant via kryptert e-post, samt fortelle barnet at du gjerne videreformidler hvordan dagens møte gikk til den oppnevnte representanten.

Mange mindreårige frykter de vil få avslag hvis UDIs saksbehandlingstid er lang. Om ikke UDI gjør det, kan du opplyse barnet om at det ikke er sammenheng mellom saksbehandlingstid og resultatet i saken. Generelt anbefales det at representanten fra første mottaksbesøk forklarer at saksbehandlingstiden ikke er en indikasjon på resultatet, men har sammenheng med andre individuelle faktorer, antall søkere og kapasitet i UDI. Representanten bør holde seg oppdatert på UDIs saksbehandlingstider som ligger ute på deres nettside.

Mot slutten av intervjuet vil ofte den mindreårige informeres om resultatet av en eventuell alderstest. Intervjuer spør gjerne om en kommentar til resultatet fra både barn og representant. Representanten kan benytte anledningen til å informere om betydningen av alderstesten, igjen, slik som beskrevet under punktet «svar på aldersundersøkelse» under [forberedelser](#).

Besøk hos den mindreårige

Representanten skal besøke barnet der han eller hun bor. Dette vil ofte være på et mottak eller omsorgssenter, men den mindreårige kan også bo privat – for eksempel hos en tante eller onkel. I transittfasen er det vanlig med to til tre besøk, men det kan også være nødvendig med flere møter mellom barnet og representanten.

Dette kapittelet er utarbeidet som veiledning til representanter som besøker den mindreårige ved mottak og omsorgssenter. Innholdet er likevel relevant, og kan anvendes så langt det passer, for representanter eller vergers besøk når barnet har et annet botilbud.

Formål

Formålet med å besøke barnet er å legge til rette for kommunikasjon med barnet, samt å avdekke eventuelle forhold ved mottaket som krever oppfølging. For å ivareta barnets interesser er det nødvendig å formidle informasjon og innhente opplysninger. Videre fremmer besøkene barnets rett medvirkning og til å bli hørt, ved at barnet informeres om viktige forhold og gis anledning til å uttale seg før det treffes avgjørelser på hans eller hennes vegne. Eksempler på temaer som kan tas opp ved mottaksbesøk er forhold ved mottaket, beskyttelsessaken og familiesituasjonen.

Samtaler med barnet suppleres ved at representanten holder kontakt med stedet barnet bor direkte, altså de ansatte ved omsorgssenteret eller mottaket. Av Utlendingsdirektoratets rundskriv [RS 2011-034](#) punkt 2.2 bokstav b til d fremkommer det at mottaket skal:

«b. tilrettelegge for at representanten kan utøve sitt ansvar på best mulig måte og involvere vedkommende når det er berettiget å kreve ivaretagelse av rettigheter

c. tilrettelegge for at den enslige mindreårige får kontakt med sin representant når han/hun har behov for det.

d. ha god kommunikasjon mellom de ansatte og representanten.»

Tid, sted og omfang

Som utgangspunkt bør representanten besøke barnet minst to ganger i løpet av transittfasen. Det må deretter vurderes fortløpende om det er nødvendig med flere besøk. Dette kan være nødvendig blant annet på grunn av særlige behov for oppfølging eller fordi transittfasen⁴⁶ er lang og det har gått lang tid siden forrige besøk.

⁴⁶ Perioden fra registrering til gjennomført asylintervju eller vedtak i sak uten samtale med utlendingsmyndighetene

I utgangspunktet innvilges det godtgjøring for inntil tre besøk i transittfasen. Dersom det er nødvendig med besøk utover dette, kan det søkes til Fylkesmannen om forhåndsgodkjenning av flere besøk. I noen tilfeller kan besøket kompenseres med den fastsatte satsen for *annet arbeid*, for eksempel fordi du bor nærme mottaket eller besøker mer enn et barn samme dag. Ved spesielt tidskrevende oppdrag kan det også søkes om timesgodtgjøring.⁴⁷

Det første besøket bør finne sted innen en uke etter registrering hos Politiets utlendingsenhet. Når representanten besøker den mindreårige tidlig, vil forhold som krever umiddelbar oppfølging fanges opp raskere. Slike forhold kan for eksempel være helseproblemer som krever at representanten påser at barnet mottar nødvendig helsehjelp, eller innhenting av opplysninger knyttet til identitet og familiesituasjon. Det er også ønskelig at barnet raskt etablerer kontakt med representanten, slik at det er åpnet en linje for kommunikasjon.

Det frarådes at representanten arrangerer private møter med den mindreårige utenfor mottaket. Kafé-besøk og lignende kan gjøre det uklart for den mindreårige hva som er representantens rolle og skape urealistiske forventninger. Transittfasen er uforutsigbar og barnet vil ofte endre bosted flere ganger, slik at ny representant må oppnevnes. Hvis barnet knytter tette bånd til representanten sin kan dette gjøre flytting mer byrdefullt og forhindre at den mindreårige lar ny representant ivareta hans eller hennes interesser på en best mulig måte. Av samme grunn er ikke overnattingsbesøk tillat og representanten skal ikke gi gaver til barna. Det frarådes generelt å avlegge spontane besøk, både av hensyn til mottakets daglige drift og barnets behov for stabilitet og forutsigbarhet.

Det anbefales at du gir den mindreårige telefonnummeret ditt, slik at vedkommende kan ta kontakt ved behov for bistand innenfor representantens virkeområde og mandat. Ved å være tydelig på hva som er din rolle som representant, hindrer du anrop og meldinger om forhold som for eksempel i utgangspunktet er andres oppgave å gjennomføre. Noen representanter vegrer seg for å oppgi sitt telefonnummer til den mindreårige, for eksempel ved oppdrag som må antas å være av kort varighet. Dersom du ønsker at barnet skal kontakte deg gjennom mottaket eller omsorgssenteret, må du forklare for barnet hvordan vedkommende går frem for å få kontakt med deg. I vurderingen av om dette er en mulig løsning må du også ta hensyn til f.eks. bemanningen på bostedet og den reelle muligheten for barnet til å oppnå kontakt med deg som representant innen rimelig tid.

Representanter bør ikke ha kontakt med barnet på Facebook, Instagram eller andre sosiale medier. Virkningen på barnet vil være den samme som ved spontane besøk eller turer på kafé – den mindreårige kan få urealistiske forventninger fordi skillet mellom representantrollen og et vennskap hviskes ut. Det er også lett at barnet, uten å forstå de juridiske forholdene, gir deg sensitive opplysninger som lagres i de ulike mediene.

---

⁴⁷ Dersom et besøk skal godtgjøres med fast sats for «annet arbeid» vil dette utelukke godtgjøring for annet arbeid ellers. Se kapittelet om godtgjøring.

Før besøket

Representanten planlegger sine besøk i samarbeid med mottaket eller omsorgssenteret, som har oversikt over beboernes timeplan. Når møtet planlegges må man informere stedet barnet bor om at telefontolk vil bli benyttet, slik at et rom med konferansetelefon kan bli booket.

Tolk bestilles av representanten og utgangspunktet er at telefontolk benyttes. Ved bruk av oppmøtetolk vil tolkens reisetid medregnes ved fakturering, slik at utgiftene blir betraktelig høyere. Representanten må likevel vurdere om det er nødvendig med oppmøtetolk av hensyn til barnet. Oppmøtetolk kan være nødvendig for eksempel dersom barnet har dårlig hørsel, språkvansker eller helseplager som fører til lav konsentrasjon. I disse tilfellene kan det etter søknad innvilges utvidet dekning av tolkeutgifter. Representanten bør så langt det er mulig bestille tolk på dagtid og i god tid før møtet, slik at tolketjenesten ikke legger til kvelds- eller hastegebyr.

Representantens samtaler med barnet skal i utgangspunktet være private og konfidensielle, det vil si uten andre til stede. Mottaket må derfor ordne et eget rom der representanten og barnet kan snakke alene.

Enkelte ønsker å ha et kjent fjes fra bostedet til stede ved det første møtet med representanten – dette er ikke problematisk dersom det er i tråd med den mindreåriges ønsker. I disse tilfellene kan den ansatte ved mottaket eller omsorgssenteret være med innledningsvis, så kan barnet og representanten snakke alene etterpå. Å ha noen fra bostedet til stede kan også være hensiktsmessig hvis barnet og omsorgsansvarlig ønsker at forhold som angår bosituasjonen skal diskuteres i fellesskap.

Grunnen til samtalene skal være private er at barnet skal ha anledning til å formidle sensitive og taushetsbelagte opplysninger og fortelle om eventuelle kritikkverdige forhold ved bostedet eller omsorgssituasjonen uten at ansatte er tilstede. Videre er det ønskelig at representanten møter barnet alene for å tydeliggjøre at representanten er her for å besøke barnet og ikke er affiliert med mottaket eller omsorgssenteret.

Representanten kan heller ikke benytte seg av ansatte ved mottaket eller omsorgssenteret som tolk. Unntak kan skje for kortere samtaler før et møte innledes eller for å formidle informasjon om et forestående møte med den mindreårige via telefon. Ved bruk av tolk for å snakke med fremmedspråklige omsorgspersoner for den mindreårige, for eksempel med familiemedlemmer barnet bor privat hos, dekkes normalt ikke tolkeutgiftene av Fylkesmannen.⁴⁸

---

⁴⁸ For mer informasjon, se kapittel om bruk av tolk

Samtalen

Ved det første besøket bør representanten ha fokus på å bli bedre kjent med barnet. Ofte har representanten og barnet tidligere møtt hverandre ved registreringen hos Politiets utlendingsenhet, men samtalen hos PU er kort og ofte alvorspreget.

Registreringen hos Politiets utlendingsenhet finner sted kort tid etter ankomst og samtalen er hovedsakelig mellom politiets saksbehandler og barnet. I tiden etter ankomst og frem til registreringen møter barnet mange nye personer og vedkommende kan være sliten etter reisen eller distraheret av registreringsprosedyren. Det er derfor hensiktsmessig å introdusere seg igjen, gi informasjon om representantordningen og ellers repetere relevant informasjon fra [den første samtalen](#) ved Politiets utlendingsenhet.

I samtaler med barnet må representanten være rolig og oppmerksom. Du skal stille åpne spørsmål, være vennlig og gi barnet tid til å svare. Tar du notater må du begrense disse slik at barnet fortsatt føler at han eller hun har din oppmerksomhet. Vær varsom med hvordan du ordlegger deg for å unngå misforståelser og tilpass språket ditt etter den mindreåriges nivå. Bruk gjerne eksempler og gjentakelser. Ofte vil et barn automatisk svare «ja» om du spør om han eller hun forstår hva du har sagt. For å forsikre deg om at barnet virkelig har oppfattet det du har sagt kan du spørre barnet om han eller hun kan gjenta det for deg.

Representanten er ikke en støttekontakt eller omsorgsperson for barnet. Det er likevel nødvendig at barnet og representanten har en vennlig tone. Dette fordi barnet skal ha tillit til representanten og være komfortabel med å spørre om bistand eller gi opplysninger. Det kan være vanskelig å finne en balansegang mellom et utpreget profesjonelt forhold og en vennskapelig tone. Et nyttig virkemiddel for å unngå misforståelser, er å tidlig legge premisser for samarbeidet ved å forklare hva som er representantens rolle og avklare eventuelle misoppfatninger. Det er barnets beste at hans eller hennes forventninger samsvarer med det som er din oppgave. Dersom du opplever at barnet er stadig mer oppsøkende, eller søker omsorg fra deg, er det viktig med tydelig grensesetting. Herunder å forsikre deg om at barnet får forsvarlig omsorg der vedkommende bor.

Tips!

Det kan være nyttig å ta notater under samtalen med barnet, men spør gjerne om tillatelse først. Barnet skal ha eierskap over egne opplysninger. Understrek at ingen andre får se notatene.

En representant trenger informasjon om sårbare emner, som fysisk og psykisk helse og familiesituasjon. Det kan være lurt å avvente disse samtaleemnene og heller starte med en mer hverdagslig samtale. Innledningsvis kan man derfor holde seg til det som relaterer seg til nåtid, heller enn fortid. Å starte samtalen med å høre hvordan barnet har det i hverdagen, ved mottaket, hvilke aktiviteter som tilbys og om vedkommende har knyttet noen bekjentskaper, er et godt utgangspunkt for å bli kjent og for å få et innblikk i bostedets ivaretagelse av barnet.

Hva som er relevant å ha samtaler om avhenger både av barnets individuelle behov og situasjon, og av representantens mandat i det konkrete oppdraget. Samtalene med barna er et verktøy for å oppdage forhold som skal følges opp, derfor vil alle tema som relaterer seg til representantens oppgaver kunne være relevant å diskutere ved møtene. Noen eksempler på hva som ofte bør tas opp er:

- hvorvidt det er foretatt en helsekontroll
- eventuelle traumer og fare for selvskading eller selvmord
- tegn på at barnet kan ha vært utsatt for menneskehandel
- annen familie i Norge – særlig foreldre
- tidligere skolegang og interesse for videre skolegang.
- hvilke identitetsdokumenter har den mindreårige og hvilke kan fremskaffes
- informasjon om identitet – herunder alder
- fysisk og psykisk helse
- aktivitetstilbud
- spore opp familie med bistand fra [Røde Kors](#)

Videre må representanten undersøke om det er saker den mindreårige ønsker å diskutere, og avklare hvilke forhold barnet ønsker å følge opp videre – både av hensyn til taushetsplikt og barnets medbestemmelsesrett.

Det kan ikke forventes at barnet selv er klar over hvilke rettigheter han eller hun har, representanten må derfor være aktiv i samtalene og ved sine undersøkelser. Det finnes også emner som barn ikke ønsker å snakke om, dette gjelder blant annet når barn har opplevd vold, overgrep eller har andre traumatiske hendelser.

Oppfølging

Under besøk kan representanten bli gjort oppmerksom på forhold som krever videre oppfølging. Det som krever oppfølging kan knytte seg til alle rettigheter barnet har, det vil derfor ikke gis en utførlig gjennomgang av samtlige oppfølgingstiltak. Det vises til veilederen for øvrig. I det følgende vil det knyttes noen generelle kommentarer til oppfølging etter besøk på mottak eller omsorgssenter.

Husk å straks melde fra til Fylkesmannen dersom det fremkommer at barnets foreldre har kommet til Norge. Oppdraget vil normalt opphøre når foreldrene er i Norge.

Representanten skal sikre at den mindreårige mottar nødvendig helsehjelp. Du skal ikke påta deg ansvar som ligger hos omsorgsansvarlig eller helsetjenesten, men du skal påse at omsorgsansvarlig følger opp forhold som gir grunn til bekymring.⁴⁹ Hvis barnet utviser tegn på fysiske eller psykiske

⁴⁹ Hvis representanten mener det bør meldes fra om forhold som er relevant for et barnets psykiske helse, men barnet motsetter seg at opplysningene viderefremmes, oppstår en konflikt mellom

plager under samtalen, skal du med den mindreåriges samtykke melde fra til omsorgsansvarlig. Slike tegn kan for eksempel være aggressiv, depressiv eller apatisk oppførsel, eller kriminalitet, selvskading eller rusmiddelbruk. Les mer om dette i kapittelet om helse. Det understrekes at dersom det er fare for liv og helse, eller det er annen informasjon som er nødvendig for å ivareta omsorgsansvaret, må representanten gi informasjon til den som utøver den daglige omsorgen uavhengig av om barnet gir sitt samtykke. Helseopplysninger, kan ha betydning for UDIs vurdering av beskyttelsessaken. Barnet og representanten bør derfor vurdere å sende relevante opplysninger til dem.

Det er viktig at representanten tar hensyn til taushetsplikten og barnets medbestemmelsesrett.⁵⁰ Spør derfor barnet før du handler på hans eller hennes vegne. Selv om det virker forutsatt under samtalen at barnet samtykket til at du deler opplysninger, vil det å spørre kunne forsterke barnets følelse av kontroll over egne opplysninger.

Noen typer tiltak og samtaleemner kan etter en nærmere vurdering være hensiktsmessig å utsette til barnet har slått seg litt til ro i sine nye omgivelser. Dette kan gjelde spørsmål om deltakelse på fritidsaktiviteter, søknad om skoleplass eller opprettelse av kontakt med familie i Norge eller utlandet.

Du bør fortelle barnet om videre kontakt med deg og når det er påregnelig med et nytt besøk.

---

⁵⁰ For mer informasjon, se eget kapittel